

8. Показатели за оценка на финансово- икономическата дейност на предприятието

➤ Показатели за оценка на ефективността на стопанската дейност (Profit Ability Ratios):

- Ефективност на инвестирувания (вложения) капитал (Return on Assets – **ROA**) - определя се по формулата:

$$\mathbf{Еик} = \frac{\mathbf{Ппд}}{\mathbf{Ки}}$$

където:

Еик - коефициент характеризиращ ефективността на инвестирувания капитал.[коеф.]

Ппд - величина на печалбата в счетоводния отчет (в сметката за печалбите и загубите по стандарта на ЕС) преди плащане на данъци.[лв.]

Ки - величина на инвестирувания (вложения собствен и привлечен капитал) дългосрочен капитал.[лв.]

- Ефективност на собствения капитал (Return on Equity – **ROE**) :

$$\mathbf{Еск} = \frac{\mathbf{\Pi}}{\mathbf{Кс}}$$

където:

Еск – коефициент, характеризиращ ефективността на собствения капитал.[коеф.]

Π - величина на печалбата.[лв.]

Кс - величина на собствения капитал .[лв.]

- Ефективност на приходите от продажби (Return on Sales – **ROS**) :

$$\mathbf{Епп} = \frac{\mathbf{\Pi н}}{\mathbf{\Pi р}}$$

където:

Епп – коефициент, характеризиращ рентабилността на приходите от продажби (норма на чистата печалба по стандартите на ЕС) . [лв.]

Πн - величина на чистата (нетната) печалба.[лв.]

Πр - величина на приходите от продажби.[лв.]

➤ **Степен на използване на стопанските ресурси (Activity Management Ratios):**

- Обращаемост на съвкупните активи (Total Assets Turnover - TAT) :

$$Oa = \frac{Пр}{Да + Ка}$$

където:

Оа – коефициент, характеризиращ обращаемостта на съвкупните (общите) активите. [лв.]

Да - величина на дълготрайните активи. [лв.]

Ка - величина на краткотрайните активи. [лв.]

- Обращаемост на краткотрайните материални активи (Inventory Turnover – **IT**):

$$O_{\text{кма}} = \frac{\text{Пр}}{K_{\text{ма}}}$$

от продажби. [лв.]

$K_{\text{ма}}$ - величина на краткотрайните материални активи. [лв.] където:

$O_{\text{кма}}$ – коефициент, характеризиращ обращаемостта на краткотрайните материални активи (запаси – stock). [коэф.]

Пр - величина на приходите

- Обращаемост на вземанията (Average Collection Period – **ACP**):

$$O_{\text{вз}} = \frac{B_{\text{з}}}{\text{Пр}/360}$$

където:

$O_{\text{вз}}$ - обращаемост на вземанията в дни. [бр.]

$B_{\text{з}}$ - среднодневната величина на вземанията в рамките годишен период от време. [лв.]

➤ **Ликвидност на предприятието (Liquidity Ratios – LR):**

- Текуща ликвидност (Current Ratio - CR) :

$$\mathbf{K_{тл} = \frac{K_a}{K_{п}}}$$

където:

Ктл – коефициент на текущата ликвидност. [коэф.]

Ка - величина на краткотрайните активи. [лв.]

Кп - величина на краткосрочните пасиви. [лв.]

- Бърза ликвидност (Quick Ratio – QR):

$$\mathbf{K_{бл} = \frac{K_a - K_{ма}}{K_{п}}}$$

където:

Кбл - коефициент характеризиращ бързата ликвидност на предприятието. [лв.]

➤ Задлъжнялост (Gearing):

- Коефициент на дългосрочен дълг- капитал (Capital Gearing - **CG**):

$$K_{дз} = \frac{K_{дд}}{K_{с} + K_{дд}}$$

където:

$K_{дк}$ – коефициент характеризиращ дългосрочната задлъжнялост на предприятието. [коэф.]

$K_{дд}$ - величина на дългосрочния дълг. [лв.]

$K_{с}$ - величина на собствения капитал (вкл. неразпределената печалба)

- Коефициент на краткосрочен дълг - печалба (Leverage – **L**):

$$K_{кз} = \frac{Л}{П_{плд}}$$

където:

$K_{дк}$ – коефициент характеризиращ краткосрочната задлъжнялост на предприятието. [коэф.]

$Л$ - величина на краткосрочен дълг (лихви по кредити, обл. емисии, лизингови и др.). [лв.]

$П_{плд}$ - величина на печалбата преди лихви и данъци капитал. [лв.]

➤ **Пазарна (борсова) оценка на предприятието (Market Ratio):**

- Печалба на една акция (Earning Per Share - **EPS**):

$$P_{на} = \frac{P_n - D_{па}}{N_{оо}}$$

където:

$P_{на}$ - величина на печалбата на една обикновена акция. [лв.]

P_n - величина на нетната печалба на предприятието. [лв.]

$D_{па}$ - величина на дивидентите по привилегировани акции на предприятието. [лв.]

$N_{оо}$ - количество на обикновените акции на предприятието.[бр.]

- Дивидент на една акция (Dividend Per Chair – **DPS**):

$$Дна = \frac{Доа}{N_{00}}$$

където:

Дна - величина на дивидента, който се пада на една обикновена акция. [лв.]

Доа - обща величина на дивидентите по обикновени акции. [лв.]

- Покритие на цената над печалбата на една акция (Price/Earnings - **P/E**):

$$Ц / П = \frac{Цна}{Пна}$$

където:

Ц/П – коефициент, характеризиращ покритието на цената над печалбата на една акция. [коеф.]

Цна - величина на пазарната цена (курса) на една акция. [лв.]

- Дивидентен доход (Dividend Yield – **DY**) :

$$Дд = \frac{Дна}{Цна}$$

където:

Дд - коефициент характеризиращ дивидентния доход.[Коеф.]

- Коефициент на дивидентно изплащане (Dividend Payment – **DP**):

$$Кди = \frac{Дна}{Пна}$$

където:

Кди - коефициент характеризиращ дивидентното изплащане. [коеф.]